

## VALORIFICAREA OBIECTELOR DE PODOABĂ ÎN PROCESUL DE FORMARE PROFESIONALĂ A STUDENȚILOR

### VALORISATION OF ADORNMENTS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF STUDENTS

INGA MAȚCAN-LÎSENCO<sup>1</sup>,

doctorand, asistent universitar,  
Universitatea Tehnică a Moldovei,  
Universitatea Liberă Internațională din Moldova  
<https://orcid.org/0000-0002-2419-1396>

CZU 739.2:37

DOI: <https://doi.org/10.55383/amtap.2022.1.21>

*Publicația dată este preconizată pentru studenții specialității artei decorative la disciplina Prelucrarea artistică a metalului și giuvaiergia. Pentru realizarea unei podoabe este necesar să cunoaștem materialele, instrumentele și etapele de executare care vor permite confecționarea pe cale manuală în material a unui model de podoabă cu un design contemporan unic. Conceptul designului de podoabă contemporană constituie fundamentul produsului finit.*

**Cuvinte-cheie:** concept al podoabelor, metal, executarea podoabelor, design al podoabelor contemporane

*The present paper is intended for the students of the Decorative Art speciality, the discipline - Artistic Processing of Metal and Jewelry. In order to make an ornament, it is necessary to know the materials, tools and the execution stages, which will allow you to manually make in material a model of an ornament with a unique contemporary design. The concept of contemporary jewelry design is the foundation to the finished product.*

**Keywords:** concept of adornments, metal, execution of adornments, design of contemporary ornaments

#### Introducere

Moda este un proces greu de înțeles și obositor. Îndeplinind funcția de decor sau de podoabă, moda promovează și înregistrează o identitate, fie ea o expresie individuală sau o apartenență la un grup. Definiția decorării este construită în jurul conceptului de corp și înfrumusețare, în timp ce explicația identității delimitează socialul de conceptual prin mecanismul diferenței. Spre deosebire de vestimentația sau bijuteria obișnuită, moda include îmbrăcăminte sau podoabe care se schimbă rapid și arbitrar.

Moda devine analogie, mecanism al „eforturilor capitaliste”, măsură a stadiului și o formă a acesteia, un mijloc de transformare. Astfel de explicații trec cu vederea moda din conceptul individului și capacitatea sa de exprimare [1 p. 5].

Giuvaiergia ca disciplină permite formarea unui bagaj de cunoștințe, abilități și deprinderi necesare pentru executarea manuală de calitate a *podoabelor vestimentare*. Metoda de realizare a podoabelor contemporane este un proces tehnologic îndelungat, care necesită un nivel înalt al abilităților de performanță, măiestrie și efort creativ [2 p. 3]. Baza procesului educațional al specialiștilor din domeniul giuvaiergiei este practica de stăpânire a tehnicilor de realizare a *conceptului, designului*, prelucrarea materiei prime cu utilizarea utilajelor și instrumentelor specifice. Aceasta poate fi realizată doar prin efectuarea unui sistem de sarcini practice care necesită utilizarea operațiunilor tehnologice și de lucru prezentate prin unele exemple. Procesul de studiu se bazează pe cunoștințe teoretice și practice de executare, pe studierea componentelor instrumentelor, a dispozitivelor specifice, a regulilor de utilizare, a metodelor și modalităților de implementare a acestora, pe stăpânirea tehnicilor de prelucrare artistică a metalelor.

<sup>1</sup> E-mail: [inna.matcanlisenco@mail.ru](mailto:inna.matcanlisenco@mail.ru)

### Proiectarea obiectelor de podoabă

Datorită dezvoltării tehnologice, stilurile și materia primă sunt supuse modificărilor, însă, din punct de vedere conceptual, schița-proiect a fost întotdeauna necesară—arta podoabelor nu tolerează neglijența sau risipa. Crearea podoabelor începe întotdeauna cu procesul de proiectare, ideea constituind fundamentul creației. În prezent disponibilitatea materialelor a crescut, poate fi observată extinderea ideilor din punct de vedere a designului, îmbunătățirea calității, dar și a varietății produselor [3 p. 75].

Datorită progresului tehnologic și a rețelelor sociale, solicitarea și accesul la sursele computerizate a articolelor existente și a proiectelor efectuate de către designeri și meșteri de renume ai caselor de bijuterii se află într-o creștere accelerată. Astfel, observând și implementând analogii, se poate obține o bună perfecționare a abilităților proprii. Etapa dată este importantă pentru orice persoană creativă care se interesează de autodezvoltare și creșterea nivelului de cunoștințe, a aptitudinilor în domeniu.

Pentru elaborarea podoabelor vestimentare metodologia utilizată are o importanță majoră, fiind axată pe rezultate pragmatice și artistice, însă ierarhia și modul de realizare pot fi modificate pe parcursul executării. Astfel, putem spune că metodele și tehnologiile utilizate de către designer trebuie să conțină nemijlocit elemente care sintetizează posibilitățile ingineresti cu cele ale creației, care determină specificul pregătirii sale și tehnologia muncii profesionale. Este necesar de remarcat faptul că proiectarea este o tehnologie de lucru continuă de avansare rapidă, care include dezvoltarea ideilor, dar și implementarea lor, în urma căreia este planificată obținerea produsului conceput. Proiectarea în designul podoabelor constituie principala activitate pentru crearea produselor. Proiectarea designului este destinată atingerii unui obiectiv prin realizarea unei serii de sarcini: *descrierea, parametrii tehnici și ergonomici, crearea desenului tehnic, calculele și etapele de fabricare*.

În prezent *designul podoabelor vestimentare* se confruntă cu două aspecte semnificative: *latura estetică și latura tehnică*. La crearea unui obiect de podoabă vestimentară se iau în considerare ambele aspecte, rolul cărora este important la conceperea articolului, având un efect formativ asupra obiectului creat. Implementarea obiectului contemporan constă în selectarea corectă a prototipurilor, a materiei prime și a tehnicilor corespunzătoare temei proiectului sau colecției selectate.

În metodologia proiectării este necesar să fie prevăzut studiul posibilelor soluții stilistice. Designul sau crearea reală a unui produs de design constă din următoarele etape:

–Colectarea informației despre obiectul de design—studiul, analiza și interpretarea proprietăților viitorului obiect de design: studiul produselor disponibile pe piață.

–Căutarea metodelor tehnologice de soluționare. Analiza avantajelor și dezavantajelor produselor analogice existente.

– Dezvoltarea unui concept de design.

–Elaborarea soluțiilor compozițional-plastice și selectarea soluției optime de proiectare. Schițarea, machetarea, justificarea ideii de soluționare a proiectului, evaluarea rezultatelor activității de proiectare și construire, pregătirea unui proces tehnologic prezumtiv pentru fabricarea unei podoabe.

### Materia primă și instrumentele necesare pentru realizarea podoabelor contemporane

Materia primă are prețul diferențiat și se răsfrânge asupra costului total al podoabei, fiind unul din factorii decisivi în realizarea podoabelor care determină valoarea (aspectul, durabilitatea, siguranța etc.) și calitatea lor [4 p. 34]. Realizarea practică a conceptului depinde de caracteristicile și proprietățile materiei prime selectate.

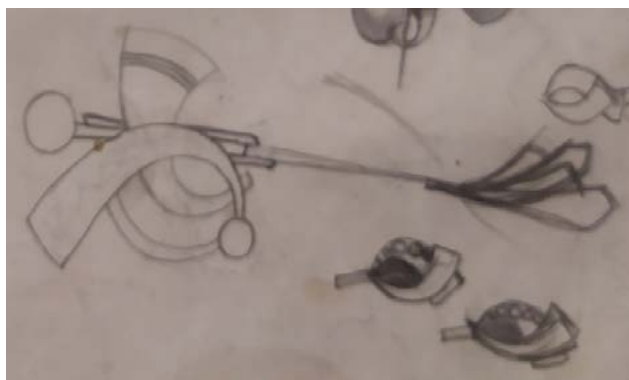
În prezent un impact puternic de documentare calitativă și cantitativă în prezentarea materialului specific pentru dobândirea unor abilități necesare a viitorilor giuvaierii îl au rețelele de socializare, care valorifică obiectele de podoabă prin intermediul accesibilității vizualizării: poze, video, manuale de specialitate etc. Aceste rețele au consecințe vizibile, economisesc timpul pentru studiere și utilizare practică a cunoștințelor acumulate.

Cunoașterea proprietăților materialului selectat permite: *determinarea rațională a consecutivității operațiilor tehnologice de executare a podoabelor vestimentare contemporane; realizarea sarcinii practice la un nivel înalt; redarea unui aspect estetic finitpodoabei*. Pentru realizarea podoabelor din metale este necesar cunoașterea categoriilor fundamentale de clasificare a acestora, precum: chimică, fizică etc.; proprietățile caracteristice: tehnologice, fizice, chimice, optice, mecanice [5 p. 131].

După cum se știe,giuvaiergia este creația formelor mici. Pentru a realiza o operă de podoabă la un nivel înalt este necesar posedarea unor abilități și deprinderi specifice, proprietăți favorabile ale materiei prime (metal, pietre etc.), talent și măiestrie tehnologică.

Analiza materialelor, instrumentelor, tehnicilor și tehnologiilor moderne presupune selectarea materialului necesar pentru realizarea reușită a proiectului, permițând în condiții specifice *realizarea unui articol de podoabă* în material cu condiția păstrării absolute a ideii autorului. Confecționarea obiectelor de podoabă a costumului se efectuează în două modalități: *manuală* (individuală) și cu întrebuințarea diferitor *tehnici mecanizate* (serie). Totalitatea procesului la crearea obiectelor de podoabă se execută de o singură persoană, care posedă abilități și deprinderi necesare în domeniu. La confecționarea podoabelor vestimentare individuale (uneori elesuntselectate de autor sau de designer) fiecare piesă aparte se execută manual, dar baza tuturor este conceptul inedit al autorului, realizat mai apoi în desen, proiect sau ca schiță executată direct pe tabla de metal (**Figurile 1a, 1b**).

**Figura 1a.** Concept-broșă. Autor Mațcan-Lîsenco Adrian. Ghidat de O. Tiron.



Sursa: foto Mațcan-Lîsenco Adrian, din arhiva personală, 1999.

**Figura 1b.** Broșă, *De la origini*. Cupru, melchior, alamă, fildeș, ebonită, ștemuire, decupare ș.a., 2000. Autor Mațcan-Lîsenco Adrian. Ghidat de O. Tiron.



Sursa: foto Mațcan-Lîsenco Inga, din incinta atelierului de giuvaiergie a Facultății Arte Plastice și Design, 2022.

În *procesul confecționării* pe etape a podoabei giuvaierul nu utilizează utilaje mecanice, dar seturi de instrumente pentru executare manuală [6 p. 124]. Modalitatea confecționării individuale a podoabelor oferă autorului posibilități de exprimare mai vaste (libertate de fantezie, experiment) în *executarea manualăa design-conceptului*, în selectarea materialului pentru confecționare și a mijloacelor de decorare și design. Astfel, etapele de lucru pot varia în dependență de numărul tehnicilor întrebuințate și a mijloacelor utilizate la crearea unei bijuterii sau podoabe. Podoabele manuale exprimă individualitatea autorului care le-a creat. Este necesar să menționăm faptul că în prezent modalitatea individuală nu se poate realiza manual la maxim, deoarece giuvaierul, în etapele realizării lor, deseori utilizează semifabricate.

Articolele și *modelarea 3D* permit vizualizarea reală și virtuală a obiectelor de podoabă executate manual sau pe computer (utilizând programe specifice). Industria contemporană în domeniul bijuteriilor valorifică puterea sistemelor CAD (Computer Aided Design) și CAD/CAM/CAE. *Modelarea*

computerizată se reduce la redarea suprafețelor, elementelor de produs și pieselor într-un computer. Programul specializat, computerizat analizează fabricarea viitorului model, permite o analiză mai detaliată a obiectelor de podoabă și a pieselor acestora, pot fi specificate dimensiunile și proporțiile, ceea ce este deosebit de important la etapa realizării în scopul economiei de timp și metal. *Podoabele modelate în 3D* pot fi amplasate într-o imprimantă 3D, care reproduce modelul în plastic sau ceară ce se toarnă în metal. Astfel, valoarea obiectelor de podoabă în procesul de formare profesională a studenților are o semnificație indiscutabilă. Ca orice instrument un program de design 3D necesită anumite abilități care vor permite utilizarea la maxim a resurselor tehnologice fără a stopa conceptul creativ al viitoarelor articole de podoabe vestimentare contemporane.

Odată cu obținerea unui volum de cunoștințe în utilizarea unor abilități și deprinderi tehnologice pentru executarea podoabelor, mai devreme sau mai târziu apare întrebarea cu privire la sursele de inspirație pentru *executarea unor articole de podoabă vestimentară*. Multe companii și artiști contemporani se inspiră din bijuteriile secolelor XVIII-XIX, produse de case de bijuterii cu renume precum Pistachio, Garrard, Van Cleef&Arpels, Cartier, Harry Winston, Faberge etc., utilizând și varianta unei combinații reușite de forme și monturi iscusite pentru articole din colecțiile noi. Nici un *program 3D conceput pentru a simplifica procesul de creare a bijuteriilor* nu poate satisface necesitatea de concepere, sursa-idee care stă la baza oricărei podoabe indiferent de tehnologie, acest rol revenindu-i exclusiv giuvaierului.

Fiecare giuvaier exteriorizează lumea sa interioară, printr-o explozie de imaginație și energie care vizează implementarea unei idei de design reflectate într-un produs finit. Această idee, la rândul ei, poate fi divizată în trei categorii: 1) asociativ-naturalistă; 2) abstractă; 3) combinată. La modelarea podoabelor merită de luat în considerație particularitățile de producere, etapele, experiența și abilitățile individuale ale giuvaierului. Drept urmare, prin intermediul utilizării cunoștințelor acumulate viitorii specialiști vor putea realiza produse cu o valoare artistică și tehnologică înalt apreciată (**Figurile 2, 3, 4**).

**Figura 2.** Set *Hibiscusul bunicii*, din colecția particulară Germania, autor Mațcan-Lîsenco Adrian, aur roșu 585, 4 diamante  $\Phi$ 1,5mm, 1 ametist  $\Phi$  12mm, tehnică mixtă, 2010.



*Sursa:* foto Mațcan-Lîsenco Inga, din arhiva giuvaierului Mațcan-Lîsenco Adrian, 2021.

**Figura 3.** Set *Floarea lunii*, din colecția particulară Norvegia, autor Mațcan-Lîsenco Adrian, aur roșu 585, alb, 14 diamante  $\Phi$ 2,7mm, 3 smaralde 6x8mm, tehnică mixtă, 2018.



*Sursa:* foto Mațcan-Lîsenco Adrian, din arhiva personală, 2018.

**Figura 4.** Inel *Spicele fierbinți*, din colecția particulară Irlanda, autor Mațcan-Lîsenco Adrian, aur roșu 585, aur alb 750, 8 diamante  $\Phi$ 2,7mm, 1 diamant  $\Phi$ 2,5mm, tehnică mixtă, 2020.



*Sursa:* foto Mațcan-Lîsenco Adrian, din arhiva personală, 2020.

### Concluzii

În secolul XXI, în Republica Moldova instituțiile superioare de învățământ duc lipsa sistemelor CAD (Computer Aided Design) și CAD/CAM/CAE specifice domeniului giuvaieriei. Utilizarea unor sisteme computerizate moderne ar fi utile și necesare pentru realizarea articolelor proiectate în procesul de formare profesională a studenților, oferind posibilitatea valorificării obiectelor de podobață la justa valoare. Concluzionând cele expuse mai sus, putem afirma că programele grafice, cum ar fi Rhinoceros, RhinoGold, MatrixGold, Tinkercad etc., oferă cadrelor didactice, studenților și designerilor oportunitatea realizării 3D a conceptului, elaborarea tuturor aspectelor tehnologice, estetice și utilitare în vederea obținerii armoniei bijuteriilor vestimentare contemporane, fie acestea un articol sau un obiect de artă.

### Referințe bibliografice

1. DRAGOTA, A. *Piese de podobață și vestimentație la grupurile etnice din Transilvania*. Alba Iulia: Altip, 2006. ISBN 978-973-7724-98-4.
2. IONESCU, G. *Manualul bijutierului* [online]. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1979 [accesat 10 oct. 2021]. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/34924387/Manualul-bijutierului>.
3. ДРОНОВА, Н. *Ювелирные изделия* [online]. Москва: Дом Ювелир, 1996 [accesat 8 oct. 2021]. Disponibil: <https://www.twirpx.com/file/364009/>.
4. ГРУЗДЕВА, И. *Проектирование и изготовление ювелирных изделий*. Екатеринбург. 2021. ISBN 978-5-7996-3197-0.
5. MAȚCAN-LÎSENCO, I. Clasificarea, proprietățile și utilizarea metalelor în industrie. In: *Probleme actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului* [online]. Chișinău: BonsOffices, 2021 [accesat 7 oct. 2021]. Disponibil: [https://ibn.idsi.md/vizualizare\\_articol/125888](https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/125888).
6. АНДРЮЩЕНКО, А. *Руководство золотых и серебряных дел мастерства*. Новгород, 2004. ISBN 5-94232-030-6.

---

1 E-mail: [carp.mariana@mail.ru](mailto:carp.mariana@mail.ru)